

VERSIJA 1.0

KOKSNES LOKĀMĪBA

Lokāmība - spēja pakļauties locīšanai un līdz zināmai robežai nelūzt, un pēc salocīšanas saglabāt jauniegūto formu. Koksni zināmā mērā var locīt, dažkārt pat ļoti labi, piemēram, dažādos koka pinumos. Visi koki vējā lokās, bet normālos apstākļos atkal iztaisnojas. Jauni koki vairāk un labāk lokās, aplievas koksne lokās labāk un, kas vissvarīgāk - mitra vai pat slapja koksne lokas labāk, it sevišķi, ja tā ir silta.

Lokot koksni ir jāsagrauj tās šūnu savstarpējā saistība, un pēc tādas traumas koksne ne vienmēr pilnībā atliecas, jo ar katru sīko sasaistes traumu sāk veidoties paliekoša deformācija sīku mikroskopisku plaisiņu veidā. Piemēram, ja ziemā sniegs noloka jaunu bērziņu un kādu laiku uz tā paliek, šis koks vairs nespēj atlikties sākuma stāvoklī, jo dzīvās šķiedras ir iedzīvojušās jaunā stāvoklī.

Koksni var locīt, un no tās var izgatavot lietus priekšmetus. Tomēr, lai gūtu labu rezultātu, jāveic virkne priekšdarbu. Vispirms ir jāizvēlas pareizais materiāls, t. i., koku suga ar piemērotu struktūru. Labi lokāmas koku sugas ir - **goba, ozols, osis**. Arī bērzs lokās

pietiekami labi. Skuju koki lokās slikti un šiem mērķiem tos izmantot neiesaka. Jauni koki lokās labāk nekā veci, aplievas daļa lokās labāk par kodola koksni un no koka sastāvdaļām vislabāk lokās saknes, tad zari, un visgrūtāk lokās stumbra koksne.

Silta un slapja koksne lokās labāk, ir sīkstāka un tik ātri nelūst. Tādā stāvoklīt tā saglabā lielu daļu elastības. Kad koksne žūst, tā pamazām zaudē savu sākotnējo elastību un iestājas paliekošā deformācija. Žūstot koksne zaudē lokāmību un lieces plastiskumu, bet atgūst elastību savā jauniegūtajā veidolā. Šī parādība jāņem vērā, žāvējot dēļus. Ja dēļus žāvēšanai nokrauj nepareizi un tie krautnē atrodas saliektā vai pat daudzpusīgi izliektā stāvoklī, tad pēc žūšanas tie paliks līki un iztaisnot tos vairs nevarēs.

Koksnes elastība, plastiskums, lokāmība ir savā starpā saistītas un to mainīgums ir atkarīgs galvenokārt no mitruma. Lokāmība ir viens no retajiem gadījumiem, kad koksnes mitrumam ir lietderīga nozīme.

Izmantotā literatūra:
Andrejs Ozoliņš "Praktiskā koksne"

Vairāk informācijas:
www.talmaciba.llkc.lv

MEŽA KONSULTĀCIJU
PAKALPOJUMU CENTRS